

СТАНОВИЩЕ

По процедура на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Относно дисертационен труд на тема: „Влияние на лидерските стилове на управление върху субективното благополучие на арабските учители от основни правителствени училища в Израел“, Професионално направление 3.2. „Психология“, Докторска програма „Обща психология“

Автор: Абдала Хаджайрех

Научни ръководители: проф.д.пс.н. Валери Стоянов, проф.д.ик.н. Гошо Петков

Изготвил становището: доц. д-р Йоанна Недялкова, ВСУ „Черноризец Храбър“, избрана за член на научно жури съгласно, Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 25 от 16.01.2023 г.

Настоящото становище е изготвено въз основа на представени дисертационен труд, автореферат и Наукометрични данни относно минимални изисквани точки по групи показатели за различни научни степени и академични длъжности .

1. Актуалност на темата. Представеният за защита научен труд удовлетворява във висока степен поставените научно-изследователски цели. Постигнати са теоретични и практико-приложни резултати. В увода са положени основанията за избора на тема, значимост на проблема, формулирани са обект и предмет на изследването, целите, задачите и съвременния контекст, който отвежда до успешно справяне с проблемите. Интересът на докторанта към темата на дисертационния труд е провокиран от личното му участие в процесите, а по конкретно в търсене на влиянието на лидерските стилове на управление върху субективното благополучие на арабските учители. В организационната функция на училищните директори и техният стил на лидерство се включват умения като правилна организация на информацията в процеса на изложението, умения за организация на дейността на учителите и учениците, умения за организация на своята собствена дейност. От тук и притежаване на определени личностни черти като емоционална стабилност, отвореност на духа, емпатия, съвестност, екстравертност. (Нешев,П.,33) Направеното емпирично изследване и последстващите го изводи и обобщения придават завършеност на дисертационния труд.

2. Характеристика на дисертационния труд. В увода кандидат-докторантът подчертава, че изборът на разработената тема е мотивирана от търсене на пътища за подобряване на субективното благополучие на учителите като фактор за училищната ефективност. Ръководството е

основен мотиватор за професионалното удовлетворение на учителите. В тази връзка подобряването на благополучието на учителите в училище изисква заинтересованост от всички елементи на организацията. Това определя научната значимост на изследването и разкриване на възможности за преодоляване на трудностите по реализацията на основната идея.

Възприет е подходящ логически план за провеждане на цялостно изследване, който е намерил израз в достатъчен обем и структура на разработката, кореспондираща си с темата, предмета и обекта на изследване.

Дисертационния труд е в обем от 174 страници и се състои от увод, три глави, заключение списък на използваната литература. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Текстът съдържа 73 таблици, 6 приложения и 17 фигури. Списъкът на използваната литература включва 95 източника.

Глава първа „Въведение в изследването“ обосновава актуалността на разглеждания проблем. Доброто лидерство е от съществено значение за училищната организация. В научната разработка се търси отговор на въпроса е дали лидерският подход влияе върху благосъстоянието на учителите.

Глава втора „Преглед на литературните източници“ обобщава идеите на съществуващите научни проучвания по разглежданата тема.

Глава трета „Практическа част“ излага се дизайн на проведеното за целите на дисертационното изследване емпирично проучване, включващ методологическа рамка на изследваните хипотези, теоретичен модел, инструментариум на изследването, получени резултати и програма за интервенция върху благосъстоянието на учителите. Изследването включва арабски израелски учители и директори, работещи както в арабски, така и в израелски училища, включени в качествени и количествени методи. Идентифицират се личностни профили в контекста на психологическите прояви. Цели на изследването:

1. Да се определи най-доминиращия лидерски стил, използван от директорите в светски държавни училища в Израел
2. Да се определи има ли разлика между арабски и еврейски училища по отношение на лидерските стилове на директорите
3. Да се определи въздействието на различните видове лидерски стилове на училищните директори върху благосъстоянието на учителите
4. Да се определи дали провеждане на интервенция може да намали стреса и нивата на „прегаряне“ при учителите

Изпълнена е изследователската задача за формулиране на конкретни препоръки.

Направен е анализ на резултатите от изследването и са изведени необходимите изводи.

3. Препоръки и изводи. От представения дисертационен труд се оставя впечатлението за добро познаване на разглежданата проблематика. В съдържателен план полезни за практиката са такива по-важни изводи, като:

- Доминиращ стил на лидерство използван от директорите в светските държавни училища в Израел е партиципативното лидерство, следвано от трансформационното и транзакционно лидерство.

- Измеренията на благополучието на учителите са подобрили главно чрез партиципативното лидерство, което влияе положително върху психологическото, физическо, социално и емоционално благополучие.

- Прилагането на програма за интервенция относно емоционалните умения може значително да намали стреса и „прегаряне“ на учителите.

- Резултативните изводи са съотносими към динамиката на съвременния свят и позволяват прилагане както в професионалната практика, така и в изследвания и проучвания, свързани с поставения проблем.

- Налице са достатъчно основания за определянето на представения труд като едно завършено изследване и е препоръчително в бъдеще Абдала Хаджайрех да продължи научноизследователската си работа по проблемите на влиянието на лидерските стилове върху субективното благополучие на арабските учители.

- Проучването допринася за обогатяване на научната литература посветена на благополучието на учителите и директорското ръководство.

Авторефератът отразява точно и пълно структурата, основните идеи, съдържание, проблеми и резултати на дисертационния труд. Научните и научно-приложни приноси са адекватно представени. Теоретичните и приложни постижения постигнати в представената разработка са популяризирани в три броя научни доклади от участия в международен научен форум и електронно списание.

4. Заключение. В заключение считам че, дисертационния труд на тема „Влияние на лидерските стилове на управление върху субективното благополучие на арабските учители от основни правителствени училища в Израел“ е задълбочен, интересен и полезен за практиката в областите на психологията и педагогиката.

От всичко изложено до този момент давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси и предлагам на членовете на Уважаемото научно жури: да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ в Професионално направление 3.2. „Психология“ , Докторска програма „Обща психология“ на Абдала Хаджайрех.

25.04.2024г.

Варна

Изготвил становището:

(доц. д-р Йоанна Недялкова)